Akta dotyczące
Dziewa Krzyża
S.Z. w Lublinie

Summa privilegiorum

Serenissimorum Regum Poloniarum Fundatorum Alm. Conventus Regalis Lublinensis Ord. Praed. ad Aedes S. Stanislai Sollicitudine A. R. C. S. S. L. C. Petri Grzenocki procurata. Decorata vero cura Ad. R. ac Exim. C. S. S. C. R. Kajetani Kicankowski prioris Lublinensis in quartum triennium et Vica. Provin. per Contratam Eiusdem Dignissimi A. 1,7.5.7. D. 3 Junii.

ubr. 17 in folio. –

ubr. 1.

„ Augustus III

„ Dei Gratia Rex Poloniae Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masovide, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolenciae, Severiae, Czerniechovieq; necnon Hereditarius Dux Saxoniae princeps et Elector." Myrzicianii do Lublina Dnia Krzyża św.

„ Significamus praesentibus Litteris Nostris quorum interest universis et singulis. Inter primos Coronatis Capitis Nostri reponimus curas Divini Cultus quam maxime studere incrementis; nec alia felicitatis Nostrae rerum auspicia, quam Eo per Quem Regnamus, debitum obsequii reponendere homagium Fundatoque a Divis Praedecessoribus Nostris Religiosorum Cultorum Sanctuaria, unde copiosa in Nos et subiectum Populum de Coelo derivata benedictio omni contentione promotum ire. Ruoxirca cum productae essent coram Nobis in numero Septem Litterae pergamenae, manibus Serenissimorum Divae memoriae praedecessorum Nostrorum Regum Poloniae subscriptae et Sigillis Regni Plumbeis communitae, Conventui Religio-

sorum postrum Ordinis Praedicatorum, Conventus Lublinensis, ut praedictas privilegiorum Litteras authoritate Nostra Regia, approbare, confirmare et ratificare dignaremur." . . . .

str. 7 – 9.

" Quintarum demum Litterarum series verborum est talis:

"Vladislaus IV. Dei gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masoviae, Livoniae, Smolenciae, Czernichoviaeq; nec non Sveorum, Gothorum Vandalorumq; Hereditarius Rex. Significamus praesentibus Litteris Nostris, quorum interest universis et singulis, Augusta pietatis Emporia, ampla Collegia Sacerdotum, Sanctitatis gemmina Seminaria, a Divis praedecessoribus et in primis Serenissimis Maioribus Parentibusq; Nostris desideratissimis, partim erecta, partim in meliorem statum reducta, partim in tuto conservata, tum propriae nostrae motus debitusq; zelus ~~Dominici~~ Divini cultus magis, ac magis propagandi et retinendi, quo mior in Nos, Regna, Populosq; Nostros coelitus affundatur benignitas, movent et incendunt animum Nostrum, ut Sanctissimis illorum exemplis respondeamus. Cum vero inter caeteros, non minus religionum, quam fructuosum, animabus Christi Fidelium, Prolium Patrum Praedicatorum complectamur, nihilominus tamen in Conventum ipsorum, et Ecclesiam in Civitate Nostra Lublinensi, nunquam a Divo Casimiro Secundo Successore Serenissimi olim Vladislai, Nostri Nominis Primi, Fundatam et Privilegio munitam, ubi inaestimabilis particula Sanctae crucis, in qua mundi pependit Pretium, miraculo se col-

WiMBP
im. H. Łopacińskiego
w Lublinie
sygn. 1450

tacta, reverenter enervatur, colitur et adoratur, teneriori quodam affectu propendemus. Et quidem abumpto privilegio originali a Divo Fundatore ipsis gratiose concesso, una Nobis exhibitae erunt Literae papyreae ex libro Beneficiorum Monasteriorum Ecclesiae Cathedralis Dioecesis Cracovienis Authentice emanatae, Sigillo Venerabilis Capituli munitae et manu Notarii subscriptae memorato Conventui Lublinensi patrum praedicatorum servientes continentes in se certa animi per confluegrationem privilegii puncta, clausulas, illesae, omnigi suspicionis nota carentes. Supplicaturque Nobis esset easdem Literas Authoritate Nostra Regia, approbare, confirmare et innovare dignaremur. Quarum quidem Literarum tenor de verbo ad verbum sequitur, estgi talis: Septimum Monasterium Ordinis praedicatorum in oppido Regio Lublinensi et in Dioecesi Cracovienesi situm, honori quogi Beatissimi Stanislai Pontificis et Martyris Cracovienis dicatum. Quod Casimirus Secundus Poloniae Rex Anno Domini Millesimo trecentesimo quadragesimo secundo fundavit et erexit, et Aream loctam et spatiosam pro Coenobio et Officinis eius et pro habitatione fratrum, circa muros Oppidi ad partes Orientalem et Meridionalem dedit, contulit et inscripsit, Ecclesiamque ex coeto latere fabricavit. Cuius quidem Monasterii aliquos proventus hucusque cernes. Refertur autem a Seculis et Veteribus quod erat Oratorium Vetus sub Titulo Sanctae Crucis lignenum. In quo Casimirus Secundus Monasterium fundavit. Trzesnion Villa sub Parochia Ecclesiae de Lublin, quam emit pro dicto Monasterio, et perpetuo do-

novit Frater Philippus Ordinis Praedicatorum, Episcopus Kijoviensis pro certa pecuniae quantitate. Donavit et idem Philippus Episcopus eidem Monasterio Pruscum seu Casulam de Szczeto rubeo et Colicem bonum deauratum, qui in eodem Monasterio Lublinensi sepultus requiescit. Alteram autem medietatem eiusdem Villae Trzesniow habent Milites. Item in parte quam tenent Fratres Monasterii Sancti Stanislai, nonnunt Pauci distincti, sed totam medietatem Villae colit Monasterium proprio Aratro per Colonum. Item decimam manipulorem solvunt Ecclesiae parochiali in Lublin. Confinat cum Oppido Lublinensi. [illegible] Notandum quod Monasterium S. Stanislai in Lublin Ordinis Praedicatorum habet tam notabilem portionem ligni Dominici latam et obrotundam, quod nec Romae, nec Hierusalem, nec Constantinopoli, nec Parisiis nec Aquisgrani, nec quacumque alia Civitas in Orbe Catholico tantae quantitatis massam de ligno Dominico habere dignoscitur. Quae in eodem ~~Monte~~ Monasterio Sancti Stanislai Lublinensi ostenditur, et a Christi Fidelibus supplices adoratur, per quod et clementia Divina plurima ostendit miracula et prodigia in sanatione languidorum. Modus autem quidem portio ligni Dominici tam Illustrissimo Monasterio Sancti Stanislai provenerit, talis fertur fuisse. Fuit quidam Ruthenorum et Kijoviensis primarius Dux Gregorius colens iustitiam et diligens veritatem, hic cum propter praeclaras suas virtutes et ingenium Deicolo praestans et gloriosum

principibus, Satrapis et nobilibus Rijovien: et Russ: oblatus, gravis et onerosus esset, a principatu suo et sede Rijovien, cum consorte sua Marina et filio suo Ignatio pulsus et de Russia exilicatus, ad Casimirum Secundum Poloniae Regem se contulit - cum coniuge et puppore, qui eum benigne et humanissime suscepit ipsumq; et uxorem suam et filium suum Ignatium, magnifice et liberali sumptu usque ad mortem, data si apud Oppidum et Arcem Sublimensem honesta residentia, usq; ad mortem traxetavit. Hic itaque Dux Gregorius Rijoviensis et totius Russiae, dum adhuc in principatu residebat, praeditum Regnum Dominicum, cum coniuge sua Marina et filio suo Ignatio et consorte Capitanei sui Rijov. Theodora, argento et auro cooperit et ornavit et tam Nobilissimum Clenodium, in Regnum Poloniae secum deferens pro perpetuo et modicum Dono illud Monasterio Sancti Stanislai moriens, dereliquit. In quo, morte secuta, sub Altari Sancte Crucis mortuus cum Coniuge sua Marina sepultus requiescit. Ex libro Beneficiorum Monasteriorum Ecclesiae Cathedralis et Dioecesis Cracovien: desumptum. Sigillog: Venerabilis Capituli eiusdem Ecclesiae communitum. L. S. Jacobus Ostapinski publicus Actorum Vic. Capituli Cracovien: Notarius. mp. Vt. circa Nos praeditae supplicationi, uti justae benigne annuentes, praeinseratos Literas Authoritate Vestra Regia, approbandas, confirmandas et innovandas esse duximus, uti quidem praesentibus decreti Nostri, in omnibus earum punctis, articulis, clausulis et conditionibus, in quantum juris est et usus earum habetur,

approbamus, confirmamus, et innovamus, documentes eadem vim et robur debilae firmitatis obtinere debere. In cujus rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, Sigillo Regni communiri jussimus. Datum Varsaviae die XXV Mensis Junii Anno Domini M D C C X L III Regnorum Nostrorum Poloniae et Sveciae II Anno. Vladislaus Rex. Thomas Vieyski Regiae Majestatis Secretarius mp. (Locus Sigilli pensilis in pixide Lemnisca) ~~Confirmatio Privilegii Cracoviensis~~ str. 7 — 9. — Powyższy przywilej jest powtórnie drukowany na str. 11-12 przytoczony i wraz z innymi potwierdzony przez Króla Michała pod datą ~~tima~~ Novembris sexta correctionem Calendarii 1585 a. a następnie przez Augusta III d 15 Obris 1748 r. niżej wyrażony. —

V

Fundacya Kaplicy Tyszkiewicza

Przywileje Tyszkiewiczów na wzniesienie kaplicy dla Drzewa Krzyża Św.

Królowi Michałowi do potwierdzenia był przedstawiony był przedłożony następujący dokument pisany na papierze:

„Władysław IV z łaski Bożej &c. Król Polski, Wielkie Xięzie Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Żmudzkie, Inflanckie, Smoleńskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotzki, Wandalski Dziedziczny Król. Oznaymujemy tym Listem Naszym wszem w obec y każdemu z osobna, komu to wiedzieć należy. Że iest osobliwey Nowowzięcia Naszego Kres, abyśmy przy Bogomyślney Xiężnie Królewskiey, Pobożnie ią świątobliwie ludzi tak wielkich i Nieba hołdującym gorące prośby, iako też dum Bogu poświęconych w Zakonach Świętych ży-

jacych sławie i potrzebne desideria do Nas mowione,
przykładem Najiaśniejszego S. pamięci Rodzica Nas-
szego, do skutecznego y z pobożności Naszey ku Bogu
oddanym Cudzioziemi pochodzącego przyrodzili effe-
ctu. Zacnym iż Wielmożny Joannes z Bochwiska Dy-
kierzia Woiewoda Kijowski, Zytomierski Nasz Starosta,
iako w Radzie mądry Senator w Boiu zaś y Rycer-
skim Dziele dzielny Żołnierz tak w pobożney
obserwancyi ku Drzewu Krzyża Świętego, na któ-
rym iż stał drogi okup zbawienia Cudzkiego ziaw-
liry y gorzey Matki, wniósł do Nas te prośbę, abyś-
my mu Kaplicę Krzyża Świętego, którego czcić mia-
ła przy Kościele Ojców Zakonu Kaznodzieyskie-
go Dominika Świętego Konwentu Lubelskiego
od lat stu sześć kilkunadzieścia cudownym
sposobem od Xiążąt Kijowskich za panowa-
nia Świętey pamięci Kazimierza Wielkiego Króla
polskiego Przedecessora Naszego iest Bolesko-
wana, y przez tegoż Wielmożnego Senatora chwyna
y nazdrobliwą ozdobiona ręką przy tymże Koście-
le Dominikańskim versus Orientem w tyle Ołtarza
Wielkiego w tymże iego sumptem wymurować
pozwolili; iakoż ku większemu pomnożeniu w Cu-
dziach Chwały Bożey, y ku uczczeniu tak dro-
giego Kleynotu, które Sam Zbawiciel Świata ma-
ką skropił Krwią, tym Ritem Nayczym pozna-
wany, od samego Kościoła poczęwszy, aż do Dro-
gi Publiczney, kędy Altare de novo circumsaeca
Kościoła y Klasztoru rozkładany będzie ad pla-

citum wzdłuż ij w szerz pomienionego Fundatora. Dają też przy tym Konwent Nasz Różański ij moc zupełną tymże pomienionym Oycom Dominikanom Lubelskim, aby Kaplicę tę Krzyża Świętego nowo wymurowaną y wszystek ten termin a quo ad quem, to iest Kościoł y Konwent wszystko po niżey Gory na tołczi dwa od Drogi publicznej odstąpiwszy, Murem w koło opasali y obmurowali, dla tey naywiększey przyczyny, aby za czasem tey tam Fabryki Fundacyi Naiaśnieyszych Królow polskich Antecessorom Naszych per declivium Gory injuriis volentes nie zrzymowali, lecz aby pro reverenda pietatis Monumento, y ozdobna przy ozdobie obronę Miastu Naszemu Lubelskiemu zostawała. Będzie tedy ta Mura pomieniony zaczynał circumcirca, poczawszy od Furtki, do Ratek Krzyżowych idącey, to iest od tego mieysca kędy teraz iest Altar Mieyski fundibus obudowany, a płotem drzewianym, na tołczi kilka od samego Kościoła zostawiony, który to płot drzewiany rozebrawszy, tak to, iako y drugie między Płotem mieysce puste podle Kościoła idące, do samych Ratek w szerz, a wzdłuż od Kościoła aż tego tychże Ratek na kilka tołczi, aż do małego płotu, pozwolony na wymurowanie Zakrystyi y Wieże, albo Baszty przy niey. Ten tedy Mur około Kościoła y Kaplicę Krzyża Świętego, tudzież Konwentu wszystkiego, mowią się po-

rząć, od obalonego teraz Muru blisko Fortki Tartek Rzeźnickych ab Oriente, rastępując podle Folwarku Starretnego Melchiora Meżyka Meżyka Rayscy Lubelskiego, aż do samej Drogi publiczney, która to Droga nie ma bydź impedita na dwa Tokcia od Gory obmurowaney, tam zaś stanąwszy, od tego mieysca circumcinea ma się ciągnąć Mur w oparciu Gory, aż do ścieżki ex Meridie wiodącey od Occidentem idącey przy Fortyfi drogi przez Wał, a potym od onej ścieszki przez Wał idącey, stanąwszy nad dołem błotnym recta linea ma prowadzić ten Mur, aż do Fortki dawney Mieyskiey ex Meridie, która antiquitus nazywa się porta Sterquilinii, przez którą i teraz z Miasta rynsztok idzie wcale Budynkow Klasztornych, którego iednak rynsztoku zaagubić nie będą mogli. A tak ten Mur ab Oriente od obalonego Muru Mieyskiego blisko Fortki Brzeźnickiej wiodącey; od Meridiem do Fortki dawney Mieyskiey przy nieodmurowaney w oparciu wszystkiey Gory Klasztoru, Kaplice S. Krzyża y Kościoła, chcemy mieć loco Muri Civilis (który Mur na iednym mieyscu iest funditus zniesiony y obalony, na drugim zaś od ognia y starości zrzucony bardzo y zepsowany) et loco Fortalitii Civitatis Nostrae Lublinensis, ataj; ornamento una cum porta, seu Turri nova, która ma bydź a Patribus Conventus Monasterii Lublinensis Ordinis Praedicatorum, proprio sumptu, extra clausturum wystawiona, przez którą

liberum transitum facere, tectum et cartam reddere, ad Claustrum; suum applicare perpetuis temporibus eidem Monasterio concedimus, Authoritate et Potestate Nostra Regia. Co do wiadomości Urzędu Grodzkiego y Mieyskiego Miasta ~~Lublina~~ Naszego Lublina donosząc, rozkazujemy, aby przywiley ten nasz, we wszystkim iego opisaniu y punktach cale y nienaruszenie zachowrochi, y w niczym się temu postawieniu Naszemu przeciwnemi nie stawrali, ale się Woli i rozkazaniu Naszemu wyraźnemu we wszystkim akkomodowrali. Dla tamki Naszey inaczey nie czyniąc. Na co dla lepszey ~~Wiary~~ wiary, ręką Naszą podpisawszy się, pieczęć Koronną przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie Dnia Dwudziestego Miesiąca Lipiec, Roku Pańskiego M.D.C.X.L.V panowania Naszego polskiego y Szwedzkiego XLV Roku Wladislaus Rex L.S. - Thomas Vieyski Regius Majestatis Secretarius.

Przywiley powyższy we wszystkich punktach potwierdza na wieczne czasy Król Michał w Krakowie in Comitiis Generalibus Regni felici Coronationis Nostrae Die XXXI Mensis Octobris Anno Dñi M.D.C.L.X.I.X Regni vero Nostri Polonici I Anno. Michael Rex L.S. presentatus in Parte per Joannes Wołowski Varmiensis et Culmensis Canonicus Secretarius Regiae Majestatis mp. Ar. 12 - 14.

Oba potwierdzenia przywileju potwierdza w Warszawie Król Augustus III dnia XV Octobris A.D. M.DCCXLVIII Regni Nostri XVI Anno. Augustus Rex. J. Ignatius Ludovicus Prowicki S.R. Majestatis Secretarius.

„Confirmatio Privilegiorum Religiosis Patribus Ordinis Praedicatorum Conventus Lublinensis ad Ecclesiam S. Stanislai Episcopi et Martyris servientium. — Nr. 17. — / Manuskrypt pergaminowy z pięknemi wielkiemi Królewskiemi w punkcie wiszącej na żółtym jedwabnym sznurku. Pieczęć woskowa czerwona, dobrze zachowana. Manuskrypt ten jest dobrze zachowany, napisany, oprawny w lamy srebrne, w tece skórzanej z napisem na przodku przywilejów wyżej przytoczonych. Tenże także na tece wybitym złotem liter ozdobnych 17 ni folio drobnego pięknego pisma — znajduje się w Archiwum Konsystorza Dyecezyi Lubelskiej.“ /

II

„Acta variarum inscriptionum Testamentorum, Renignationum, Plenipotentiarum, ac aliorum Instrumentorum per me Sebastianum Joannis Kowiek de Sulmierzyce Dioecesis Gnesnen. Sac. Aptica et Imperiali Autoritate, Notarium publicum diligenter et fidelitèr scripta."

Jest to księga rękopis in folio minori na grubym kadnym papierze pisany, obejmujący do 300 kart mniej więcej, oprawny w pergamin; brzegi ma czerwone. Zawiera akta notarjalne rozmaitej treści od r. 1598 do 1619. Akta do r. 1615 pisane własną ręką Kojka i opatrzone jego podpisem, późniejsze zaś ktoś inny pisał i choć jest w nich wzmianka w tych tych mniej więcej słowach wyrażona, „a me Sb. Kaiek scriptum" podpisu Kojka niema. Ponieważ jest to książka, ktoś a bek ktoś zwykł rejenci w siebie prowadzą, należy przypuszczać że po sporządzeniu aktu, Kojek do swej księgi kancelaryjnej wpisywał wprost sekretarzowi, a że zawsze nie podpisał, to stało się podpisane. — Manuskrypt ten znajduje się w Archiwum Konsystorza Dyecezyi Lubelskiej.

II

Oddzielenie części Drzewa Krzyża św. od Relikwiarza.

„Instrumentum Visitationis Sacratissimi Ligni Crucis." —

„In Nomine Sanctissimae et Individuae Trinitatis Amen. Per hoc presens proscenium publicum instrumentum uniuersis euidenter patebit et sit notum. Quomodo Anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi 1617 die 22 Mensis Novembris Gnesnensis Romana XV Ponti-

ficatus Sami in Christo Patris et Domini Nostri Domini Pauli Divina providentia Papae eius Nominis Quinti Anno ipius XIII in Conventu Lublinensi Sancti Stanislai Prolinis Fratrum praedicatorum in Sacristia Ecclesiae Conventus praedicti in mei Notarii publici testiumque infra scriptorum ad id specialiter vocatorum et rogatorum praesentia Constitutus personaliter Admodum Reverendus Pater Frater Damianus a Fonseca Sac. Theologiae Professor Commissarius et Visitator Generalis provinciarum Poloniae et Russiae Prolinis praedicatorum Invento in una Generali Visitatione Provinciarum Poloniae et Memorati Conventus Sancti Stanislai Lublinensij pretiosissimo Sacratissimoque Crucis ligno quo Deus ipse mundum universum sua morte redemit, et vivo quod non cum ea reverentia veneraretur et obtineretur qua ostendi et asservari debebat, Quapropter zelo ac pietate motus ut suo maxime in hoc religionis opere munere fungeretur Congregatis Reverendis Patribus Patre Magistro Joanne Chrisostomo Regente Patre Magisto Alberto Sekonio patre Magistro Bernardo Negusio Patre Augustino Dautrzebskij praedicatore Generali Superiore Conventus praedicti Patre Adamo Piekarski Baccalaureo et Patre Fratre Thoma Cianareno de Asvelo Sac. Theolog. Doctore eiusdem Ordinij Socio Memorati Admodum Reverendi Commissarii et ab omnibus Patribus a Comitio dicti Conventus et ma circa praefatum Sacratis. lignum et eum reverentiam ac devotionem promovendam voluntate manifestata unanimi consensu ipo praecipue vero dicti Admodum Reverendi Patris Commissarii quae intentio ab omnibus approbata et laudata fuit, ut reliquet idem Sacratissimum lignum dimissus in loco

servari sub tribus clavibus et non ut olim sub una asservaretur et ut pro maiori reverentia non quotidie sed certis tantummodo Solemnitatibus toti populo adorandum ostenderetur. / Verum ne consuetam devotionem qua singulis diebus orandam tradebatur pietas amoveret / officii mei plenaria authoritate et de Consilio praedictorum Patrum concessit ut particula aliqua ex eodem Sacratissimo ligno denumeretur eaque adoranda et venerandae Christicolis exponeretur et traderetur. Die igitur supra scripta hoc est 22 Novembris assistentibus eibus praedicti Reverendis Patribus et Sacrista Conventus memorati in praesentia mei Notarii infrascripti cum parva serula ex parte posteriori obscisa sunt duae particulae pro faciendis et reformandis parvis Cruce. Requisitus igitur ab eisdem Reverendis Patribus ut eisdem in vim testimonii unum vel plura publicum seu publica confficerem instrumentum seu instrumenta. Ego quia ~~Ego~~ ego Sebastianus Joannis Kaiser de Sulmierzyce Dioecesis Gnesnensis Sac Aplica et Imperiali Authoritate Notarius publicus supra scripti omnibus praemissis praesens interfui omnia-que et singula ita et non aliter ita fieri vidi et audivi ideo hoc praesens publicum instrumentum manu alterius me tunc aliis occupato negotiis fideliter scriptum in hanc publicam formam redegi signoque et nomine meis solitis et consuetis quibus in confficiendis publicis instrumentis utor communivi in fidem et testimonium omnium et singulorum praemissorum requisitus Acta sunt haec Dublini Anno

Die Menss Indictione Pontificatus quibus supra praesentibus famatis Stanislao Sierka Adalberto Dąmbrowsky Negotiatoribus et Andrea ~~Gnesminsky~~ Krzesinsky Apotecario Civibus Lublinensibus testibus ad praemissa vocatis et rogatis." — — (Kojeh Akta.)

„Instrumentum ex parte Sacrosancti Crucis Ligni."—

III

Fonseca bieno Da niebie i smego towarzysze relikwie Dzierą Plnyzą sie. —

„In Nomine Sanctissimae et Individuae Trinitatis Amen. Per hoc praesens publicum instrumentum cunctis evidenter pateat et sit notum Quomodo Anno a Nativitate Domini Nostri Jesu Christi 1617 die 22 Mensis Novembris Indictione Romana XV Pontificatus Sanctissimi in Christo patris et Domini Nostri Domini Pauli Divina Providentia Papae eius Nominis Quinti Anno ipsius XIII in Conventu Lublinensi Sancti Stanislai Ordinis Fratrum Praedicatorum in Jurisdictione Ecclesiae Conventus praedicti In mei Notarii publici testiumque infra scriptorum ad id specialiter vocatorum et rogatorum praesentia constitutus personaliter Admodum Reverendus Pater Frater Damianus a Fonseca Sac. Theolog. Professor Commissarius ac Visitator Generalis Provinciarum Poloniae ac Russiae Ordinis Praedicatorum in sua Generali Visitatione Conventus Sancti Stanislai Lublinensis etiam Sanctissimum Sanctissimae Crucis Lignum quod ibidem asservatur et propter diversa miracula et gratias quas Deus per illud in istis partibus Poloniae operatur cum

magno Conventu et summa reverentia super ipsius altare privilegiatum quotidie adoratur visitare voluit et coram Magistris et principalioribus patribus dicti Monasterii et me Sebastiano Kanick de Sulmierzyce Dioecesis Gnesnensis Sac Apostol. et Imperiali Authoritate Notario publico et Famulis Stanislao Sierzka Alberto Dambrowski Negotiatoribus ac Andrea Krzerinski Civibus Lublin testibus assistentibus Sacram praefatae Sanctissimae Crucis + Tecam aperuit indeque particulas aliquas seu reliquias pro se et Reverendo patre Fratre Gianavero de Asvelo Sac Theolog Lectore eiusdem Ordinis vocio dicti Admodum Reverendi patris Commissarii de consensu omnium patrum accepit et retinuit. De quo ego Notarius supra scriptus per subscriptionem manus meae et sigilli quo in conficiendis publicis instrumentis utor appreciationem fidem facio indubiam." –

(Kajek Acta.)

IV

Extrait pro-chowywania Krzyża św. –

"Ordinationes circa Lignum Sanctissimae Crucis factae per Admodum Reverendum P. F. Damianum à Fonseca S. Theologiae Professorem Commissarium ac Visitatorem Generalem Provinciarum Poloniae et Russiae Ordinis Praedicatorum die 21 Novembris Anno Domini 1617."

" Sanctissimum Lignum Redemptionis Nostrae Sac.

stissimae Crucis Quo Deus Ipse Salvator et Vita Nostra
pependit meaque singulari prudentia et benignitate No-
stum hunc S. Romualdi Rubinensem Conventum ditare
ac exaltare dignoctus est / ut voltem pro aliquali gratia-
rum actione ipsum ut par est venremur / cum maiori
quorum hactenus fectum est custodia asservetur; atque
ad hoc ex antiquioribus Patribus unus Conventus unus
qui illius iurum habeat singularem eligatur.-

Mandamus etiam totum Sanctissimum Lignum
ex una parte vitro vel cristallo cooperiri et totum idem
Sanctissimum Lignum videri et cum maiori ve-
neratione a devotis Christicolis adorari et osculari
possit ubique hoc quod ne cum aere destruatur vel in-
maculetur.-

Iniungimus etiam strictissime Patri Priori vel Spiri-
tuali praesidenti istius Nostri Conventus quorum-
primum ... ut / ut supra / procurent Altare vel sacel-
lum aliquod singulare in quo cum omni possibili
et debita magnificentia ac majestate asservari
possit, quo intruto et absoluto, praecipimus in vir-
tute Spiritus Sancti et Sanctae obedientiae sub forma-
li praecepto necnon sub poena excommunicatio-
nis, ut quorum primum ex Sacristia ad praefectam
Capellam seu Sacellum cum omni ea qua po-
terit maiori solemnitate transferatur ibique
sub tribus fortissimis et fidelissimis seris in ar-
mariolo ad hoc deputato occludatur terniumque
per fenestrum / ubi et lampas semper ardebit /
in medio Altaris faciendam et duplicis erat per-

ver munienduum adservari possit. Sub tribus etiam se-
ris interea volumus asservetur in Sacristia quarum
distinctas claves tres patres principales penam Reve-
rendus pater Prior, alterum Pater ille Praefectus, ter-
tiam pater alter quem elegerint Patres de Consilio
habeant. Sub formali etiam praecepto prohibemus
ne in posterum Sanctissimae Crucis Lignum, pretio
uniquique et multo minus toti populo ostenderetur:
excipimus aliquos insignes Dominos quibus ad ea-
citandam illorum devotionem ostendi poterit, de
consilio tamen et consensu majoris partis Patrum
a Consilio, et praesentibus illis tribus Patribus qui
singulos claves asservant. In duobus tamen eius-
dem Sanctissimae Crucis Festivitatibus publice
et toti populo super altare tota die adorandae ex-
ponatur: possit etiam exponi in solemnissimis
Festivitatibus semper autem cum omni pompa
et solemnitate debita et possibili ostendatur.
Ne vero populi devotio et assueta Fidelium pie-
tas minuatur concedimus ut ex eodem Sacratissi-
mo Crucis ligno aliqua particula detrahatur,
illamque sacerdos aliquis populo osculandam
tradat.-

Praesentium itaque tenore et Nostri Offi-
cii authoritate in virtute Spiritus S. et sub pe-
na excommunicationis latae sententiae ipso
facto incurrenda hac una pro trina monitio-
ne praemissa praecipimus ne aliquis ex Fra-
tribus sive superioribus etiam Provinciabus

sub quo cumque praetextu hoc Sacro sanctum Lignum
vitae in aliqua etiam minuta particula laedere vel ipsi
us soeram thecam adaperire ad tollendum vel auferen-
dum aliquid ex ipso sacro ligno audeat sub quovis
praetextu et . . . maledictionem Dei imponendo
super eum qui eorum transgressor fuerit a qua ex-
communicatione nullus nobis inferior ipsum absol-
vere possit nisi in articulo mortis.

Injungimus autem Admodum Reverendis Patri-
bus provincialibus et Definitoribus Capitulorum
Provincialium pro tempore ut quantum in Do-
mino poterunt devotionem illius Sanctissimi
Ligni in tota hac Nostra provincia et Regno pro-
movebunt. Quorum conscientias hac in parte in
diem Judicii coram eadem Sacrosanctissima Cruce
aggravamus. –

Strictissime etiam Patribus Praedicatoribus
pro tempore praecipimus ut eiusdem Sacrosanc-
simi Ligni laudes et encomia saepe auditoribus et
populo exponant illius miracula narrent eosque
ad eius devotionem inflamment, quod si quis
ex illis in hoc negligens fuerit, eo nunc priva-
mus et inhabilem reddimus ad praedicandum
imposterum in hoc nostro Sacratissimi Ligni
templo Lubinensi, ut in ipso glorificetur ab om-
nibus qui pro omnibus in eodem vitali Sanctissimo li-
gno passus et mortuus fuit qui et est mortem vere
Deus et in omnibus benedictus in saecula Amen."

Fr. Damianus a Fonseca Magr. Com.rius de Visit. Glis. fol. 05 vedi
et Ruiz Reg. fol. 25 Fr. Thomas Cianca[illegible]nus de [illegible]
Arecli Inst. Let. Soc.

Ar. 97 - 107.

Powyższy dokument wypisałem z rękopisu ks. Szeligi „Żywoty Synów Zebedeuszowych" rem. I str. 97 - 107. Ks. Szeliga na str. 96 pisze, że wyjął on go z oryginalnie napisanego na pergaminie, który się znajdował w archiwum Klasztoru Dominikańskiego w Lublinie. -

WiMBP
im. H. Łopacińskiego
w Lublinie
sygn. 1450